

УДК 618.3+618.5]:612.014.621.039.586

АНАЛІЗ ПЕРЕБІГУ ВАГІТНОСТІ І ПОЛОГІВ У ПРАЦІВНИЦЬ ЗАЛІЗНИЦІ МІСТА ЧЕРНІГОВА ПІСЛЯ АВАРІЇ НА ЧАЕС

Г. К. Козлова, О. В. Зозуля

Вузлова лікарня на станції Чернігів Південно-Західної залізниці

Ключові слова: ускладнення вагітності, ускладнення пологів, аварія на ЧАЕС, екологічно несприятливі умови життя.

Проблема профілактики ускладнень вагітності і пологів у жінок-залізничниць є актуальною, їй належить одне з важливих місць в системі охорони здоров'я.

Минуло 15 років після аварії на ЧАЕС, яка породила проблему століття — вплив малих доз радіації на здоров'я дорослих і дітей, відродження і здоров'я майбутніх поколінь [3, 4].

Метою проведення аналізу було встановити можливий вплив екологічно несприятливих умов життя, спричинених аварією на ЧАЕС, на перебіг вагітності і пологів у жінок — працівниць чернігівського залізничного вузла.

Матеріали і методи дослідження

Для роботи використовували річні звіти гінекологічного кабінету за період з 1985 по 2001 рік, складені на підставі записів в індивідуальних картах вагітних, та дані обмінних карт пологового будинку Чернігова про перебіг пологів. Контрольна група складалася з жінок, вагітність яких завершилася у 1985 році.

Проаналізовано перебіг вагітності та пологів у 911 жінок, що завершили вагітність у 1986–2001 рр.,

та у 82 жінок контрольної групи. Окремий аналіз стосувався 19 вагітних жінок, які народилися після 1976 року, тобто на час аварії на ЧАЕС не досягли пубертатного віку, і 20 жінок, що народилися до 1976 року і на час аварії досягли пубертатного і фертильного віку. Простежено кількість і нозологію ускладнень вагітності і пологів цих жінок у 2000 і 2001 рр.

Усі жінки живуть на відстані 60–80 км від джерела радіаційного впливу.

До вагітності 719 (72,6%) жінок із 991 були практично здоровими.

Проведено аналіз таких ускладнень, як загроза зриву вагітності, передчасні пологи, мимовільні викидні, гестози вагітності, анемії, патології нирок і сечових шляхів та загальна патологія пологів [5].

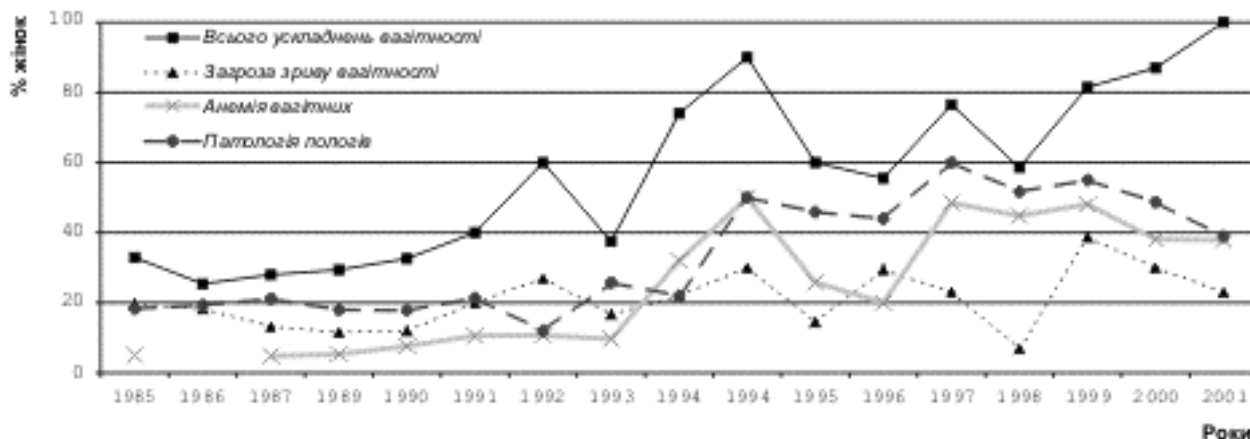
Результати та обговорення

З табл. 1 та діаграми (мал. 1) видно, що з року в рік кількість жінок, які мають ускладнення вагітності, зростає. І якщо у 1985 р. їх було 39,2%, то у 2001 р. — усі 100%. Частота таких ускладнень, як анемія та загроза зриву, почала зростати через 5 років по аварії на ЧАЕС [1, 2, 5]. Порівняно

Таблиця 1

Динаміка деяких ускладнень вагітності та пологів

Патологія	Кількість жінок									
	1985 (контрольна група)		1990		1995		2000		2001	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Завершена вагітність	82	100	75	100	62	100	23	100	13	100
Усього ускладнень вагітності	27	32,9	30	40	37	60	20	87	13	100
Загроза зриву вагітності	15	19,4	15	20	9	14,5	7	30	3	23
Передчасні пологи	3	3,8	1	1,3	3	5	-	-	-	-
Мимовільні викидні до 12 тижнів	4	3,6	2	2,6	-	-	-	-	1	3,4
Мимовільні пізні викидні	-	-	1	1,3	-	-	-	-	1	7,7
Гестоз I половини вагітності	3	3,8	1	1,3	4	6,4	-	-	-	-
Гестоз II половини вагітності	2	2,5	4	5,2	10	16,1	-	-	-	-
Анемія вагітних	4	5,1	8	10,6	16	25,8	16	38,1	11	37,9
Патологія нирок і сечових шляхів	3	3,8	2	2,6	2	3,2	3	7,1	1	3,4
Патологія пологів	15	19,3	16	21,4	28	45,9	11	48,7	5	48,9

Мал. 1. Динаміка деяких ускладнень вагітності та пологів

Таблиця 2

Динаміка ускладнень вагітності і пологів у жінок, які на час аварії на ЧАЕС були дітьми

Патологія	2000				2001			
	до 1976 р.н.		після 1976 р.н.		до 1976 р.н.		після 1976 р.н.	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Кількість жінок, що закінчили вагітність	8	100	14	100	11	100	6	100
Ускладнення вагітності	3	37,5	14	100	9	81,9	6	100
Анемія вагітних	2	25	10	71,4	7	63,6	5	83
Загроза зриву вагітності	1	12,5	6	43	1	9	2	33
Патологія пологів	3	37,5	8	57	1	9	2	33

з 1985 р. анемія зростає з 5,1 до 37,9% у 2001 р., загроза зриву вагітності — з 19,4 до 23% у 2001 р. Пік кількості цих двох ускладнень припадає на 1994–1999 рр., коли частота анемії вагітних досягала 48,1–50%, загрози зриву — 30–38,7%.

Відзначено зростання такої патології, як мимовільні пізні викидні, кількість яких зростає з 0,0% у 1985 р. до 7,7% у 2001 р.

Частота патології нирок і сечовивідних шляхів у вагітних зростає у першому десятиріччі після аварії на ЧАЕС і досягала 6–18% (у 1985 р. — 3,8%), далі почала знижуватись і в 2001 р. була на рівні 1985 р. (3,4%).

Водночас кількість передчасних пологів, мимовільних ранніх викиднів, гестозів вагітних має тенденцію до зниження. Загальна патологія пологів теж почастишала. Характерно, що до 1993 р. частота випадків патологічних пологів була майже на рівні 1985 р. (19,3%), а починаючи з 1994 р. різко зростає до 38,9–60%.

З табл. 2 видно, що найбільшу кількість ускладнень вагітності та пологів зареєстровано в жінок, які на час аварії на ЧАЕС були дітьми, тобто

народилися після 1976 р. У цих жінок ускладнення вагітності спостерігали у 100% випадків, тоді як у жінок, які на час аварії були фертильного віку, — у 37,5% в 2000 р. і у 81,9% у 2001 р. У першій категорії жінок майже в 3 рази частіше виникали такі ускладнення, як анемія, загроза зриву, патологія пологів. Такого аналізу в літературі ми не зустріли.

Висновки

Негативний вплив зовнішніх чинників радіаційного забруднення на організм вагітних, які живуть в екологічно несприятливій зоні, з часом зростає.

Найбільше ускладнень вагітності і пологів спостерігається в жінок, які на час аварії на ЧАЕС були дітьми.

Одержані дані дають підставу пропонувати організаторам охорони здоров'я активніше впроваджувати в практику лікарів пропаганду бажаної вагітності, призначати сімейним парам до настання планованої вагітності збалансоване харчування екологічно чистими продуктами, використання сорбентів.

ЦИТОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Беременность и роды у женщин в регионе аварии на Чернобыльской АЭС* / В. И. Краснопольский, М. Ф. Федорова и др. // *Акушерство и гинекология*.— 1992.— № 8 (12).— С. 15–20.
2. *Оценка состояния беременных и новорожденных, подвергающихся радиационному воздействию в результате аварии на ЧАЭС* / Е. М. Лукьянова и др. // *Вестник АМН СССР*.— 1991.— № 11.— С. 20–22.
3. *Резолюция 3-й Международной конф. «Медицина последствий чернобыльской катастрофы: Итоги 15-летних исследований»* (Украина, Киев, 4–8 июня 2001 г.) // *Международ. журн. радиационной медицины*.— 2001.— № 3.— С. 3–8.
4. *Сокур Т. Н.* Определение радиозависимости нарушений состояния здоровья беременных женщин и их потомства, проживающих на загрязненных территориях после аварии на ЧАЭС // *Вестник рос. акушеров-гинекологов*.— 2001.— № 1.— С. 49–52.
5. *Тимошенко Л. В.* Особливості перебігу вагітності й пологів у жінок, які проживають у зоні несприятливих екологічних факторів / Л. В. Тимошенко, М. В. Хоменко, М. П. Николайчук // *ПАГ*.— 1992.— № 2.— С. 33–36.

АНАЛИЗ ТЕЧЕНИЯ БЕРЕМЕННОСТИ И РОДОВ У РАБОТНИЦ ЖЕЛЕЗНОЙ ДОРОГИ ГОРОДА ЧЕРНИГОВА ПОСЛЕ АВАРИИ НА ЧАЭС**Г. К. Козлова, А. В. Зозуля**

В работе приведен сравнительный анализ показателей некоторых осложнений беременности и родов у 911 женщин, беременность которых закончилась в 1986–2001 гг. Контрольная группа — 82 женщины, закончившие беременность в 1985 г. Выявлено повышение частоты анемии беременных с 5,1 до 37,9%, угрозы прерывания беременности с 19,4 до 23%, самопроизвольных выкидышей — с 0,0% в 1985 г. до 7,4% в 2001 г. Частота случаев патологии почек и мочевых путей у беременных после повышения в первые 10 лет после аварии начала снижаться и сейчас соответствует уровню 1985 г. — 3,8%.

Уровень патологии родов в период с 1986 до 1993 г. был такой же, как в 1985 г. (19,3%), а начиная с 1994 г. вырос и достигает 38,9–60%. Выявлена тенденция уменьшения частоты преждевременных родов, ранних самопроизвольных выкидышей, гестозов беременных. Подтверждено увеличение количества осложнений беременности и родов у женщин, которые в период аварии на ЧАЭС были детьми (родились после 1976 г.).

Рекомендуется планирование желанной беременности с предварительным очищением организма будущих родителей от радионуклидов.

ANALYSIS OF PREGNANCY COURSE AND DELIVERY IN WOMEN, WORKING AT THE CHERNIHIV RAILWAY AFTER CHORNOBYL ACCIDENT**H. K. Kozlova, O. V. Zozulia**

In the paper the comparative analysis of some pregnancy and childbirth complications indexes of 911 women, who finished their pregnancy in 1986–2001, is presented. The control group consisted from 82 women, who finished their pregnancy in 1985. The rise of incidence of pregnant women anaemia increased from 5,1 to 37.9%; pregnancy interruption threat — from 19.4 to 23%. The level of miscarriages grew up from 0% in 1985 to 7.4% in 2001. The incidence of renal and urinary tract pathology in pregnant women after the elevation during the first 10 years after the disaster is becoming to decline and now it corresponds the level of 1985 g — 3.8%.

The level of childbirth pathology from 1986 till 1993 was the same as in 1985 (19.3%) and started to grow up after 1994 and now the level is 38.9–60%. The trend is revealed towards the decrease of the rate of premature births, early miscarriages, pregnant's gestosis. The increase of pregnancy and delivery complications' rate in women, who were children on the moment of Chornobyl disaster (born after 1976), is proved.

The recommendation is made to plan the desired pregnancy along with preparatory cleaning of future parents' organisms from radio-nuclides.